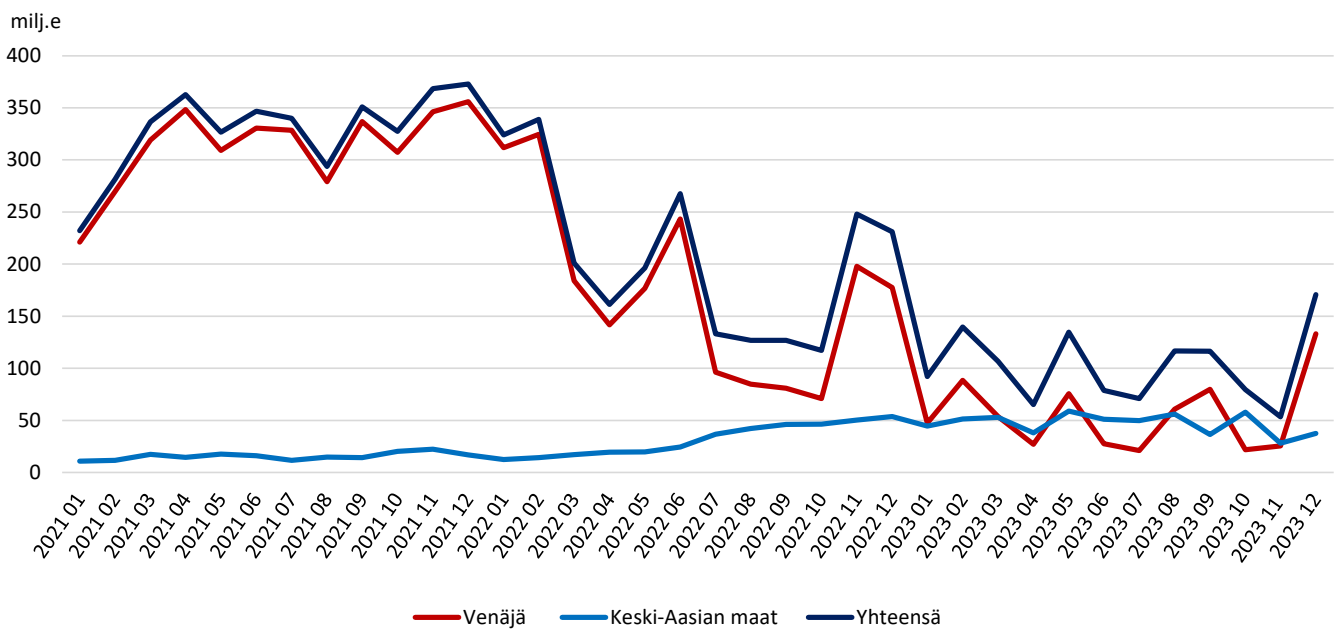

EU-maiden vienti Venäjälle ja Keski-Aasiaan 2021 – 2023

Kuvio 1: Suomen vienti Venäjälle ja Keski-Aasiaan 2021-2023, miljoonaa euroa

Helsinki 16.2.2024

Tietoja lainattaessa lähteenä mainittava Tulli.

Suomen ja EU-maiden vienti Venäjälle ja Keski-Aasiaan Eurostatin tilastojen mukaan

Euroopan Unionin tilastotoimisto Eurostat kokoaa tavaroiden ulkomaankaupasta tilastotiedot kaikista jäsenmaista. Tiedot löytyvät Eurostatin Comext-tilastotietokannasta. Tässä katsauksessa tarkastellaan Suomen ja EU-maiden vientiä Venäjälle ja tiettyihin Keski-Aasian¹ maihin Eurostatin tietojen perusteella.

Vuonna 2021 Suomi vei tavaraa Venäjälle ja Keski-Aasiaan yhteensä 3,9 miljardin euron arvosta, vuonna 2022 vastaava arvo oli 2,5 miljardia euroa. Siten vuonna 2022 laskua oli 37,2 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Vuonna 2023 Suomi vei tavaraa Venäjälle ja Keski-Aasiaan yhteensä 1,2 miljardin euron arvosta, laskua kertyi 50,5 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna ja 68,9 prosenttia vuoteen 2021 verrattuna. Suomen vienti itään Venäjälle ja Keski-Aasiaan yhteenlaskettuna romahti jo vuonna 2022, lasku oli prosentuaalisesti huomattavasti suurempi kuin EU-maiden keskiarvo. Suomen viennin lasku Venäjälle ja Keski-Aasiaan oli kaksinkertainen verrattuna EU-maiden viennin laskuun, kun verrataan vuotta 2023 vuoteen 2021. Lasku johtui viennin arvon vähenemisestä Venäjälle. Vienti Keski-Aasian maihin kasvoi vuoden 2022 puolivälistä alkaen ja oli euromääräisesti vuonna 2023 suunnilleen samalla tasolla kuin vienti Venäjälle.

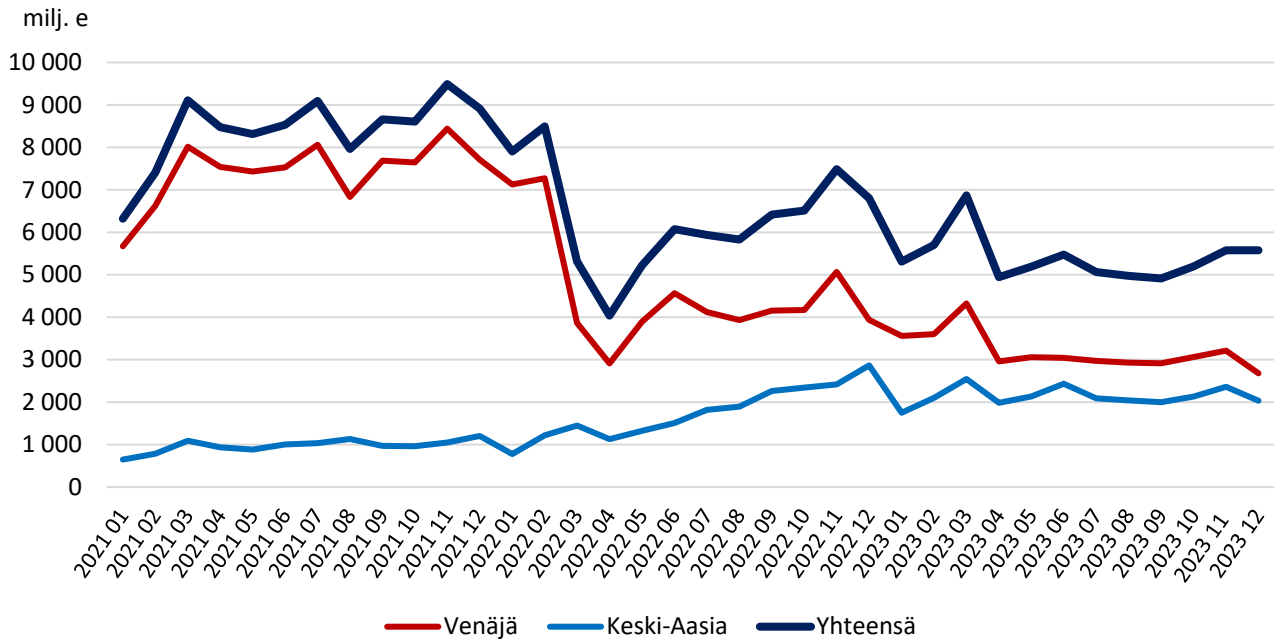
EU-maiden vienti Venäjälle ja Keski-Aasiaan

Eurostatin tilastojen mukaan vuonna 2021 EU-maat veivät tavaraa Venäjälle ja Keski-Aasiaan yhteensä 100,9 miljardin euron arvosta, kun vuonna 2022 vastaava tavaravienti oli 76,0 miljardia euroa. Siten vuonna 2022 oli laskua 24,6 prosenttia verrattuna vuoteen 2021. Vuonna 2023 EU-maat veivät tavaraa Venäjälle ja Keski-Aasiaan 64,8 miljardin euron arvosta, laskua oli 14,8 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna ja 35,8 prosenttia vuoteen 2021 verrattuna. Tammikuusta 2023 alkaen EU-maiden vienti Keski-Aasian yhteensä maihin pysyi melko samalla tasolla joulukuuhun 2023 asti. EU-maiden vienti Venäjälle laski maaliskuusta 2022 alkaen nopeasti ja palautui hieman jo kesällä 2022, mutta asettui selvästi alemmalle tasolle. EU-maiden vienti Keski-Aasian maihin lähti kasvuun huhtikuussa 2022, mutta vuonna 2023 viennin taso pysyi suunnilleen samalla tasolla. EU-maat veivät tavaraa Venäjälle enemmän kuin Keski-Aasiaan myös vuonna 2023.

---

¹ Keski-Aasiaan on katsottu tässä yhteydessä kuuluvaksi seuraavat maat: Kazakstan, Kirgisia, Georgia, Armenia, Turkmenistan ja Uzbekistan.

Kuvio 2: EU-maiden vienti Venäjälle ja Keski-Aasian maihin yhteensä 2021-2023, miljoonaa euroa

Lähde: Eurostatin Comext-tilastotietokanta

EU-maiden vienti Venäjälle laski 57,0 prosenttia kahdessa vuodessa, mutta neljä EU-jäsenmaata kulkivat vastavirtaan kasvattaen vientiään Venäjälle. Nämä olivat Slovenia, Latvia, Bulgaria ja Kroatia. Kahdessa vuodessa EU-vienti Venäjälle supistui 50,9 miljardia euroa, kun EU-maiden vienti Keski-Aasiaan kasvoi 14,0 miljardia euroa vuotta 2023 verraten vuoteen 2021. Suomi vähensi vientiään Venäjälle ja Keski-Aasiaan kahdessa vuodessa EU-maista prosentuaalisesti kolmanneksi eniten.

Taulukko 1: EU-maiden vienti Venäjälle ja Keski-Aasiaan vuonna 2023 (milj.eur) ja muutos verrattuna vuoteen 2021 (EUR, %)

Lähetysmaa/Määrämaa	Venäjä		Keski-Aasia		Venäjä ja Keski-Aasia	
	v23, m€	v23 vs v21, m€	v23, m€	v23 vs v21, m€	v23, m€	v23 vs v21, muutos-%
Slovenia	1 121	269	350	182	1 471	44,3 %
Bulgaria	498	61	514	220	1 012	38,4 %
Latvia	2 124	188	736	546	2 860	34,6 %
Kroatia	223	19	74	46	297	28,0 %
Viro	587	-182	270	233	857	6,3 %
Irlanti	472	-68	175	98	647	4,9 %
Kreikka	96	-110	173	93	269	-6,1 %
Liettua	2 145	-1 600	1 653	1 033	3 798	-13,0 %
Itävalta	1 300	-750	642	283	1 941	-19,4 %
Italia	4 660	-3 011	2 624	945	7 284	-22,1 %
Unkari	1 077	-650	437	89	1 514	-27,0 %
Belgia	2 638	-1 712	906	364	3 543	-27,6 %
Puola	3 670	-4 331	2 586	1 492	6 256	-31,2 %

Espanja	852	-1 357	702	423	1 554	-37,6 %
Portugali	75	-103	50	25	125	-38,4 %
Ranska	2 410	-4 372	2 410	1 429	4 819	-39,8 %
Tšekki	676	-2 919	1 452	1 050	2 128	-46,8 %
Saksa	8 905	-17 857	6 448	3 639	15 353	-48,1 %
Alankomaat	2 850	-5 113	1 692	807	4 542	-48,7 %
Romania	236	-765	342	153	578	-51,4 %
Ruotsi	826	-1 396	327	134	1 153	-52,3 %
Slovakia	366	-978	259	151	624	-57,0 %
Tanska	184	-836	224	140	408	-63,0 %
Kypros	21	-55	7	4	28	-64,6 %
Suomi	662	-3 090	562	375	1 224	-68,9 %
Luxemburg	9	-147	41	32	51	-69,3 %
Malta	0	-8	3	-19	3	-88,8 %
EU27	38 318	-50 870	25 658	13 967	63 976	-36,6 %

Lähde: Eurostatin Comext-tilastotietokanta

Suomen vienti itään

Perinteisesti Suomen itäviennin määränpäänä oli Venäjä, jossa oli Euraasian talousunionin alueen jakelukeskuksia. Näistä Venäjällä sijaitsevista jakelukeskuksista tavarat kuljetettiin edelleen Keski-Aasian maihin ennen Venäjän hyökkäystä Ukrainaun. EU:n asettamat vientipakotteet muuttivat kuljetuksia siten, että vienti ei kulkenut enää Venäjän jakelukeskusten kautta, jolloin viennin määrämaaksi ilmoitettiin jokin Keski-Aasian maa. Tilastojen perusteella ei kuitenkaan voi tehdä johtopäätöksiä siitä, jäikö osa näistä vientitavaroista kuljetuksen aikana Venäjälle vai päätyivätkö ne vienti-ilmoituksen määrämaahan Keski-Aasiassa.

Suomen Tullin tilastojen mukaan vuonna 2021 Venäjälle ja Keski-Aasiaan vieneistä yrityksistä suomalaisten yritysten osuus oli kaksikolmasosaa ja ulkomaalaisten toimijoiden osuus yksi kolmasosa. Puolet suomalaisista yrityksistä lopetti vientinsä Venäjälle heti maaliskuussa 2022. Suomesta vieneet ulkomaalaiset toimijat (yksityishenkilöt ja yritykset) seurasivat kuukautta myöhemmin, huhtikuussa 2022 noin 40 prosenttia niistä lopetti Venäjälle viennin.

Ulkomaalaiset toimijat ovat Suomen viennissä itään olleet ajoittain lukumääräisesti enemmistö verrattuna suomalaisiin yrityksiin. Heinä-elokuussa 2023 ulkomaalaiset toimijat edustivat 60 prosenttia Suomesta vientiä itään harjoittaneista yrityksistä, mutta osuus laski jyrkästi Suomen suljettua Venäjän vastaisen maarajan 18.11.2023. Marraskuussa 2023 ulkomaalaiset toimijat edustivat enää vain 15 prosenttia vientiä itään harjoittaneista toimijoista. Ulkomaalaisten toimijoiden vienti Suomesta itään on tämän perusteella vahvasti sidoksissa maantiekuljetuksiin suoraan Suomesta Venäjän vastaisen maarajan yli.

Vuonna 2021 todellinen vientimaa oli joku muu maa kuin Suomi yhteensä viidessä prosentissa Suomen viennistä itään. Tämä osuus oli vuonna 2022 kasvanut jo yhdeksään prosenttiin ja vuonna 2023 jopa 20 prosenttiin. Nämä tavarat eivät todennäköisesti olleet alkuperältään suomalaisia. Tulliselvityksen vienti-ilmoittamisessa ei kysytä tavaroiden alkuperämaata, joten vientitavaroiden

alkuperämaasta ei ole Tullilla tarkkaa tietoa. Suomen koko tavaraviennistä Venäjälle noin viidennes on perinteisesti ollut jälleenvientiä.

Tulli muutti ulkomaankauppatilastojen tilastointitapaa vuoden 2024 alussa EU-suositusten mukaisesti. Tilastovuoden 2024 tilastoista alkaen Suomen vienniksi ei tilastoida Suomen Tullille tullattaviksi ilmoitettuja vientitavaroita, jos todellinen viejämaa on jokin muu EU-maa. Näissä tapauksissa vientitiedot toimitetaan EU-kumppanijäsenmaan tilastoitaviksi.

Suomen vienti maantiekuljetuksina itään

Suomen vienti maantiekuljetuksina vähentyi vuosina 2022 ja 2023. Pääasiallisena syynä oli maantiekuljetusten romahtaminen Venäjälle, kun kuljetettujen tavaroiden arvo vähentyi tammi-marraskuussa 2023 yhteensä 2,3 miljardia euroa verrattuna vuoteen 2021. Tällä hetkellä raja on suljettuna eikä maantiekuljetuksia Venäjälle ole.

Maantiekuljetukset reititettiin uudelleen Venäjän sijaan kulkemaan suoraan Keski-Aasian maihin, jossa vuoden 2023 tammi-marraskuussa tavaroiden arvossa oli kasvua 0,3 miljardia euroa verrattuna vuoteen 2021. Maantiekuljetukset Keski-Aasiaan eivät korvanneet maantiekuljetuksia Venäjälle kuin reilun kymmeneksen verran. Vuonna 2021 tammi-marraskuussa Keski-Aasian maiden osuus maantiekuljetuksien arvosta itään oli 2,9 prosenttia, vuonna 2023 samana ajanjaksona osuus oli noussut jo 53,9 prosenttiin.

Venäjän ja Valko-Venäjän lisäksi Euraasian talousunioniin kuuluvat Armenia, Kazakstan ja Kirgisia. Varsinkin Suomen itämaarajan maantiekuljetukset juuri Armeniaan, Kazakstaniin ja Kirgisiaan kasvoivat merkittävästi viimeisenä kahtena vuotena.

Taulukko 2. Suomen vienti maantiekuljetuksina maarajan yli itään 1-11 2023 ja arvon muutos verrattuna vuoteen 2021

Maa	tilastoarvo (euro)	Muutos (v23 vs v21)
AM Armenia	27 209 872	24 128 451
BY Valko-Venäjä	21 824 251	-49 680 628
GE Georgia	16 495 470	10 543 604
KG Kirgisia	95 497 110	94 894 327
KZ Kazakstan	203 778 097	151 729 570
RU Venäjä	315 340 927	-2 256 978 594
TM Turkmenistan	3 451 034	2 816 342
UZ Uzbekistan	47 056 266	29 973 719
AA Kaikki maat yhteensä	4 010 656 448	-1 557 982 142

Lähde: YK:n Comtrade-tilastotietokanta

Suomen kauppa Keski-Aasian maiden kanssa YK:n Comtrade-tilastotietokannan mukaan

YK:n Comtrade-tilastotietokannasta löytyvät Kazakstanin tuontitiedot alkuperämaana Suomi ja sen peilitilastona Suomen vientitiedot Kazakstaniin vuonna 2022. Vientiä ei tilastoida alkuperämaittain, jolloin pitää arvioida Suomen vientitiedoista ne, joiden alkuperämaana on Suomi ja määrämaana Kazakstan ennen kuin tilastoja voi vertailla. Tilastovuoden 2022 Kazakstanin

tilastot on ladattu YK:n tilastotietokantaan loppuvuonna 2023, joten vastaavasti tilastovuoden 2023 tilastot tulevat palveluun saataville vasta loppuvuonna 2024.

Eri maiden vienti- ja tuontitilastoja vertailtaessa on otettava huomioon erilaiset tilastointitavat. Tuonti tilastoidaan tavaran alkuperämaan mukaan varsinkin EU:n ulkopuolissa maissa, jolloin esim. suomalaista alkuperää oleva tavara luokitellaan tuonniksi Suomesta riippumatta tavaran tuloreitistä tuontimaahan. Vienti tilastoidaan tulli-ilmoituksessa ilmoitetun määrään mukaan.

Suomen vienti Kazakstaniin verrattuna Kazakstanin tuontiin Suomesta vuonna 2022

YK:n tilastotietokannasta haettujen tietojen perusteella Kazakstan toi Suomesta vähemmän kuin Suomi vei Kazakstaniin Vuonna 2022:

- CN84 koneita ja laitteita -26,3 miljoonalla dollarilla (ero -45%)
- CN85 sähkölaitteita ja niiden osia -13,4 miljoonalla dollarilla (ero -48%)
- CN87 kuljetusvälineitä -4,3 miljoonalla dollarilla (ero -26%)

Kazakstanin tuonti Suomesta oli 157,8 miljoonaa dollaria, kun tätä vastaava Suomen vienti Kazakstaniin oli 207,8 miljoonaa dollaria. Karkeasti viidennes Suomen viennistä Keski-Aasian maihin on alkuperältään ei-suomalaista, joten alkuperältään suomalaisten tavaroiden Suomen viennin ja Kazakstanin tuonnin tilastoeroksi vuonna 2022 jää noin 50 miljoonaa dollaria. Se oli 24 prosenttia Suomen viennistä Kazakstaniin. Tilastovuonna 2023 Suomen vienti Kazakstaniin kasvoi edelleen viidenneksellä.

Suomen vienti Kirgisiaan verrattuna Kirgisian tuontiin Suomesta vuonna 2022

YK:n Comtrade-tilastotietokannasta löytyy myös Kirgisian tuonti alkuperämaana Suomesta ja sen peilitilastona Suomen vienti Kirgisiaan vuonna 2022. Vuonna 2022 Kirgisia toi Suomesta vähemmän kuin Suomi vei Kirgisiaan:

- CN84 koneita ja laitteita -5,2 miljoonalla dollarilla (ero -93%)
- CN85 sähkölaitteita ja niiden osia -4,9 miljoonalla dollarilla (ero -97%)
- CN87 kuljetusvälineitä -4,8 miljoonalla dollarilla (ero -98%)

Kirgisian tuonti Suomesta oli 3,4 miljoonaa dollaria, kun tätä vastaava Suomen vienti Kirgisiaan oli 27,1 miljoonaa dollaria. Karkeasti viidennes Suomen viennistä Keski-Aasian maihin on alkuperältään ei-suomalaista, joten alkuperältään suomalaisten tavaroiden Suomen viennin ja Kirgisian tuonnin tilastoeroksi vuonna 2022 jää noin 21 miljoonaa dollaria, joka oli 78 prosenttia Suomen viennistä Kirgisiaan. Tilastovuonna 2023 Suomen vienti Kirgisiaan nelinkertaistui edellisvuodesta.

Suomen vienti Armeniaan verrattuna Armenian tuontiin Suomesta vuonna 2022

YK:n Comtrade-tilastotietokannasta haettiin tiedot; Armenian tuonti alkuperämaana Suomesta ja sen peilitilastona Suomen vienti Armeniaan vuonna 2022. Vuonna 2022 Armenia toi Suomesta vähemmän kuin Suomi vei Armeniaan:

- CN85 sähkölaitteita ja niiden osia -1,8 miljoonalla dollarilla (ero -78%)

- CN87 kuljetusvälineitä -1,8 miljoonalla dollarilla (ero -80%)
- CN84 koneita ja laitteita -0,2 miljoonalla dollarilla (ero -11%)

Armenian tuonti Suomesta oli 27,6 miljoonaa dollaria, kun tätä vastaava Suomen vienti Armeniaan oli 26,4 miljoonaa dollaria. Karkeasti viidennes Suomen viennistä Keski-Aasian maihin on alkuperältään ei-suomalaista, joten alkuperältään suomalaisten tavaroiden Suomen viennin ja Armenian tuonnin tilastoeroksi vuonna 2022 jää reilu miljoona dollaria, joka oli neljä prosenttia Suomen viennistä Armeniaan. Tilastovuonna 2023 Suomen vienti Armeniaan kasvoi kolmeneljäsosaa edellisvuodesta.

Armenian, Kazakstanin ja Kirgisian vienti Venäjälle vuonna 2022

YK:n Comtrade-tilastotietokannasta löytyy Armenian, Kazakstanin ja Kirgisian vienti Venäjälle vuoteen 2022 asti, mutta Venäjän ulkomaankauppatilastot päättyvät vuoteen 2021. Vuonna 2022 Armenia, Kazakstan ja Kirgisia yhteensä kasvattivat vientiään Venäjälle neljällä miljardilla dollarilla (+49 %). Tilastojen pohjalta ei kuitenkaan voi tehdä johtopäätöksiä siitä päätyikö osa EU-maista Keski-Aasiaan tulli-ilmoitetusta vientitavaroista jälleenvientinä Venäjälle.

Taulukko 3. Armenian, Kazakstanin ja Kirgisian vienti Venäjälle vuosina 2021-2022

Maa	Vientiarvo (USD) 2021	Vientiarvo (USD) 2022	Muutos
Armenia	793 870 407	2 365 199 448	198 %
Kazakstan	7 018 745 764	8 780 724 914	25 %
Kirgisia	392 408 993	1 069 411 350	173 %
Yhteensä	8 205 025 164	12 215 335 712	49 %

Lähde: YK:n Comtrade-tilastotietokanta

EU-maiden vienti Venäjälle ja Keski-Aasiaan 2021 – 2023
2024:M02, 16.2.2024

Tiedustelut:

Penttilä, Olli-Pekka p. 040 332 1862

Sähköposti: etunimi.sukunimi@tulli.fi

Kaikki tilastot ja katsaukset ovat ilmaiseksi luettavissa Tullin Internet-sivuilla tulli.fi.

Internet-sivuiltamme löytyvät myös käsikirja ulkomaankaupan tilastointiperiaatteista, Intrastat-ohjeet sekä kunkin tilaston kuvaus ja laatuseloste.

Tarkempia maa- ja tavarakohtaisia tietoja sekä logistiikkatilastoja on saatavissa maksutta ulkomaankauppatilastojen tietokannasta (ULJAS) uljas.tulli.fi

Yhteystiedot:

Tulli
Tilastointi

Opastinsilta 12
PL 512
00101 Helsinki

Vaihde 0295 5200
Tilastopalvelu 0295 52335
tilastot@tulli.fi